

НОВА ПРОПАГАНДА ОТАМАНЩИНИ

В ч. 6 газети «Час» один із провідників «блискучого відокремлення» пише про «нові вигляди на консолідацію».

Неозагаданий із справою читач може подумати, що автор справді хоче шукати реального і безстороннього рішення цієї важкої і відповідальної справи. Але на ділі і думки і справжня ціль автора статті п. Ребета зовсім недалеко відбігають від «ідей» п. Осинського, що писав не так давно в «Укр. Трибуні» про «базу консолідації». П. Осинський, член тієї самої партії, що й п. Ребет, писав свою статтю тоді, коли справа творення Національної Ради ще тільки починалася: п. Ребетові доводиться виступати проти організації Нац. Ради вже напередодні реалізації цього великого діла. Тому то названі автори статей, хоч обидва ставлять собі однакові завдання — не допустити до єдиного фронту українські політичні сили (бо це об'єднання перекривало б претенсії «блискучого відокремлення» на «репрезентацію нації»), однак вони, відповідно до обставин, висунувають інші тези та аргументи.

Свого часу п. Осинський писав, що «блискуче відокремлення» пішло б на співпрацю з іншими політичними групами в Нац. Раді тільки при умові, коли б члени Нац. Ради були вибрані загальним голосуванням. В нашому громадянстві таке домагання п. Осинського викликало веселі настрії, бо всі вже бачили «вільні вибори» в багатьох таборах, де засіли «відокремленці». Тому вимогу «демократичного плебісциту» п. Осинського всі свідомі громадяни зрозуміли як невдалий демагогічний вибрик. Тим то праця для консолідації йшла далі, не вважаючи на всякі спроби її противників розбити цю важливу справу. До консолідаційної акції прилучилися всі партії, окрім тієї групи, до якої належать автори зазначених статей. Тепер ватажки «блискучого відокремлення» побачили, що справа утворення Нац. Ради — це тільки питання часу. Тому вони одночасно з спробами відновити переговори з організаційною комісією Нац. Ради (після 6 місячної перерви) починають нову акцію також у пресі з такими завданнями: або вступити в Нац. Раду, зловивши собі в ній найбільше місць, і цим способом її опанувати, або, якщо це не вдасться, — зруйнувати і знищити всяку консолідаційну акцію. Що далі то видніше їм стає, що їм ніколи не вдасться опанувати Нац. Ради і підпорядкувати її цілям «блискучого відокремлення». Тому їм лишається одне: сіяти хаос, дезорганізацію, безладдя в нашому громадянстві. П. Осинський проповідував «загальне голосування» (в табірних умовах!); п. Ребет кличе до творення консолідації під «скромнішою назвою» «Національного Комітету». Хід думок автора той, що, мовляв, за кордоном може існувати тільки представництво загальних інтересів України, а реальну підставу для влади в Україні мають творити українські «революційні сили» — себто УГВР. Ціль ясна: підпорядкувати державний центр УНР нікому невідомій організації — УГВР. При цій автор статті не визнає ніяких підстав для центру УНР бути представництвом національних інтересів України. На думку п. Ребета, «єдиним діючим державним осередком» є УГВР, хоч, правда, добре відомо, що всі члени цієї організації вже третій рік сидять собі за кордоном і проїдають ті гроші, які вони демагогічно і терором назбирали з нещасних таборах.

Зазначемо, що досі діячі «блискучого відокремлення» не заперечували ідеї створення Нац. Ради і не відкидали радії існування державного центру УНР. Відомо річ, що відповідальні представники цієї групи протягом довшого часу сиділи в передпокоях діячів УНР, шукаючи порозуміння, щоб тим чи іншим способом легалізувати свою УГВР. Тепер, побачивши, що незабаром має утворитися консолідація політичних груп на традиційній основі державного легального центру, «відокремленці» поспішають заявити, що УНР — це ніщо, а тільки їхня партія і її витвір — УГВР — єдина реальна сила. П. Ребет пише: «Елемент сили безумовно конечний для кожної влади, бо він і тільки він вирішує про її існування».

Легальну і моральну силу ідеї УНР п. Ребет відкидає. Тут зразу видно

політичну школу, з якої черпав свою «мудрість» п. Ребет. Але станьмо на реальний ґрунт: де та сила групи п. Ребета, і для чого він би хотів її «вжити»? Мабуть, не для забезпечення виявлення волі народу, а для гноблення, як це робить «служба безпеки» в деяких таборах. Нехай би пани Ребети хоч на Україні не грозили нам, вільним людям, своєю «силою»! Бо там, в змінених умовах, наш народ знайде в собі досить сили й рішучості на те, щоб відкинути на смітник усіх претендентів на диктатуру.

Смішне вражіння робить жалюгідна демагогія п. Ребета, коли він лякає «східняків» тим, що, мовляв, «в партійному житті вирішальну роль грають українці із західних земель», отже настає небезпека, що в Нац. Раді запанують «західняки». І це пише член тієї партії, що між усіма українськими групами була і є найбільше провінційна, загумінкова — «галічанська», обмежена тією територією, на якій вона росла і розвивалася. Нащо ці «крокодилічі сльози» і вболівання над «бідними східняками»?

П. Ребет береться учити наших державних мужів з стажем, досвідом і заслугами, що, мовляв, Нац. Рада не буде мати «санкцій» для переведення ухвалених законів. Чи займаються політичні центри на еміграції законодавством? Чи для того вони існують? Над цим п. Ребет не подумав і понаписував нісенітницю.

П. Ребет одним помахом пера «ліквідує» всіх діячів, приналежних до політичної консолідації: мовляв, «кваліфікації» людей, яким бракує пробойовості, не дають підстав думати, що справді повстане новий важливий осередок».

Дитячі претенсії і клопачка самопевності — це не ознака державного розуму і твердої волі. Ми запам'ятаємо собі заяву п. Ребета, що, очевидно, писав це не тільки від свого імені:

«Право до влади буде залежати від спромоги опертися фактично на власних силах у рідній країні. Під тим оглядом є можливість для всіх, і кожна українська самостійницька сила, що виявиться у вирішальний час на рідних землях, буде державною владою».

Отже п. Ребет проповідує стопроцентову отаманщину: так думали Махно та інші отамани в 1919 році, коли ка-

зали: «Я сам собі Петлюра» — і вели свою «повітову політику». П. Ребет хотів би, очевидно, повторити, при змінених обставинах, новий «акт 30 червня» з п. п. Стецьким і Бандерою. Але тепер нема дурних! Історія не дає переіспитів. Хто раз провалився на іспиті, мусить уже на тому й «заговіти»...

Нехай п. Ребет і його товариші не хваляться своєю «силою». «Відокремленці» разом із своїми товаришами з анонімної УГВР всю «програму сили» будують на таборах. Але табори — це не Україна. Більшість мешканців таборів і тепер проти «блискучого відокремлення». А що ж буде, коли наші люди вийдуть на вільну, незалежну працю з остогидлих таборів, де «блискучі» утворили поліційну однопартійну диктатуру?!

Тому — смішні претенсії п. Ребета рівняти УГВР або жалюгідний колябонтанський «акт 30 червня 1941 року» з великою традицією і заслугами всенародного центру УНР. Коли рівняти, то бандерівщини та УГВР знайдемо аналогії в русі такого зайдоголового Махна чи інших анархічних отаманів, що інтерес своєї власної особи чи групи ставили над усе. Тим то блискуче відокремлення, всупереч твердженням п. Ребета, насамперед цікавиться числом мандатів до Нац. Ради. Належить ствердити, що ні одна група, що бере участь у консолідаційній акції, справи мандатів не ставить, уважаючи, що це річ зовсім другорядна, як рівняти з величезними завданнями праці і боротьби за визволення українського народу. Тим то спроба п. Ребета «козирнути» українськими гетьманцями не має підстави: ця група має свій власний розум, щоб незалежно вирішити справу своєї участі в консолідаційній акції, без опіки і поради «блискучого відокремлення». Ми певні, що руйнівську роботу «вождів» зрозуміє дедалі більше число прихильників цієї групи і чесно приєднається до єдиного демократичного фронту, не вважаючи на демагогічні заходи своїх збанкрутованих провідників.

Всім ясно, що тільки від самих «відокремленців» буде залежати, чи вони візьмуть участь у національній консолідації, чи будуть і далі пробувати руйнувати єдиний український фронт. Яким шляхом вони підуть, побачимо в найближчому часі.

Політичний огляд

ПОЛЕГКОСТІ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ
В американській конгресі має бути затверджений план господарського оздоровлення Німеччини (Західні зони). Західній Німеччині буде дана свобода господарського розвитку.

Незабаром має бути проведена реформа валюти. Дітям до 15 років має бути забезпечено найменше 2000 калорій. Демонтаж фабрик буде припинений.

ПРОТИ «ЧЕРВОНОГО ФАШИЗМУ»
Президент Чиле в промові до робітників вимагає тісної співпраці західних демократій проти червоного фашизму. Світові загрожує третя світова війна, не час тепер на нейтралітет. Французький діяч, голова «Міжнародної Федерації Європи» Віжері, прибув до Америки, щоб подати свій план політичної федерації тих держав, які хочуть протиставитися впливові ССР. Він сказав, що до 1951 — 1952 р., напевно, вибухне війна між США і ССР.

ІРАН ТА ССР
Уряд Ірану в ноті відкидає чутки про советське втручання у внутрішні справи Ірану. Уряд Ірану заявив, що советське військо допомагало заворушникам в Ірані. За ознаку неприязної постави ССР іранський уряд вважає рухи советських військ, що відбуваються вздовж ірансько-советського кордону.

СОВЕТСЬКІ ЗАХИЛАННЯ НА ДАРАНЕЛЛІ

Американське міністерство закордонних справ у проголошеному меморандумі, висланому до ССР, обвинувачує советський уряд в тому, що він весь час тероризує Туреччину загрозою війни.

Тиск на Туреччину розпочався з 1945 р., коли советський уряд повідомив, що він продовжить старий 20-річний договір, укладений між Туреччиною і ССР. Меморандум американського мін. закордонних справ рішуче відкидає советські вимоги щодо контролю Дарданеллів та претензії до східно-турецьких територій.

В Істамбулі пояснюють візид турецького амбасадора з ССР, як відповідь на відсутність советського амбасадора в Анкарі. Советський амбасадор у Туреччині в місяці серпні 1946 р. виїхав у відпустку до Москви і до сьогодні не повернувся. Півурядові турецькі кола твердять, що турецький амбасадор ще остаточно не відкликаний, а виїхав у офіційну відпустку до Істамбулу.

СОЮЗ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ
В розмовах про створення західно-європейської унії постала деяка затримка. Держави Бенелюксу пропонують, щоб до нового західно-європейського оборонного пакту включили і Зах. Німеччину. Держави Бенелюксу вважають, що західно-європейську унію військово повинні підтримати США. Французьке міністерство закордонних справ повідомило, що Франція і Англія виробляють проект оборонного договору з державами Бенелюксу.

Англійський міністер закордонних справ Бевін, у промові, на бенкеті, сказав, що Британія підтримує позицію про створення західно-європейської унії. Швеція своє стримане становище щодо західно-європейської унії частково змінила. Вона можливо також візьме участь у плані Бевіна, але коли

його головною метою буде співпраця західно-європейських народів на засадах європейського відбудовного плану Маршалла. Представник англійського міністерства закордонних справ заперечив повідомлення советського агентства Тасс про укладення військового союзу між Англією, США, Швецією, Норвегією і Данією. На конференції в Брюсселі експертів у справі європейської унії постановлено допустити на наступну конференцію спостерігачів з 4 окупаційних зон Німеччини.

ОХОРОННІ ЗАХОДИ В ІТАЛІЇ

Італійський уряд затвердив виборчий закон, призначивши на 15 квітня вибори до парламенту. Новий італійський парламент має складатися з 577 послів і 344 сенаторів. На підставі нового закону провідники військових організацій будуть покарані ув'язненням від 2 до 10 років. Нова конституція забороняє військові організації. Закон передбачає рівнож каря від 2 до 10 років для терористів. Також загострено каря проти тих осіб, які будуть без дозволу носити зброю. Італійську поліцію збільшено ще на 20000 осіб. На думку кореспондентів, ці заходи вжито для утримання спокою й порядку під час виборів.

ВІДПОВІД СЕЛЯНСЬКОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ

У Вашингтоні відбулося засідання Центрального Комітету Міжнародної Унії Селянських Партій, на якому ухвалено декларацію. Першим і основним завданням Унії є змагання за визволення народів, що їх представників вона об'єднає, від насильств комуністичної диктатури та за привернення цих народом справжньої демократії. Для цього Міжнародна Унія висловлюється за перетворення Європи в Федеративний союз. Далі декларація стверджує, що селянський рух був завжди невіддільним для більшовизму, комунізму, яка в цьому русі вбачає загрозу для російського імперіалізму. Доказом цього є політичні вбивства і процеси проти діячів селянських партій. — Пєткова, Маніу, Ковача, Повановича. Тим то й представники селянських партій кажуть, що тільки міжнародний селянський фронт може покласти край планам Комінтерну і протиставитися планам Москви заволодіти цілим світом.

* На засіданні Верховної Ради ССР мін. фінансів запропонував проект бюджету, який у видатках для армії передбачає 66 мільярдів рублів.

* Мін. закордонних справ Саудської Аравії кн. Файсал не прийняв запрошення англійського уряду прибути до Лондону на переговори. В лондонських дипломатичних колах заявляють, що це тяжка поразка англійської дипломатії. Першою поразкою було відкинення Іраком вже підписаної угоди з Англією.

* Американське міністерство закордонних справ гадає, що США мають дати Туреччині на неозначений час військовою допомогою, якщо та країна має протистояти нападіві. США обвинувачують советський уряд, що він хоче силою захопити Дарданелли.

* В загальних виборах в Ірландії знову обрано всіх міністрів з кабінету де Валері. Урядова партія де Валері здобула 45 місць, Файн Гал (найбільша опозиційна партія) — 16 місць, республіканці — 5 місць, соціалісти — 10, селянська партія — 6, народна робітничка партія — 1 і незалежні — 4 місця.

* Ген. Айзенгавер, який 15 лютого покидає посаду начальника ген. штабу, сказав на пресовій конференції, що з стратегічного погляду Зах. Європа для США важливіша, ніж Азія.

* Швайцарія скасувала раціоналізацію на цукор, масло, сир і молоко.

†

Дня 10-го лютого ц. р. несподівано відійшов від нас, спочивши в Бозі, Голова Першого Собору Єпископів Української Автокефальної Церкви (в Пінську) **ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННИЙ МІТРОПОЛИТ ОЛЕКСАНДЕР (ІНОЗЕМЦЕВ)** АРХІЄПІСКОП ПІНСЬКИЙ і ПОЛІСЬКИЙ

вірний Приятель Українського Народу, що в найтяжчу добу життя його і його Церкви в 1942 році прийшов до неї з Христовою Любов'ю і Архипастирською поміччю.

УСЬОГО СВІТУ

ДП В АВСТРАЛІЇ

Австралійський міністер інформації та імміграції Колвелл прислав до ІРО таку телеграму:

«Я захоплений особистими прикметами першої групи ДП, що приїхала сюди кораблем «Генерал Гайнцелман». Вони з свого боку сказали, що прийняття, яке тут виявили до них, перевищує всі їхні сподівання. Це справило дуже гарне враження на пресу й суспільство. Я дуже задоволений вісткою від шефа австралійської військової місії в Берліні, що стан вашого бюджету покращав і ви сподіваетесь до червня 1948 р. перевезти 8.744 ДП до Австралії.»

ВИСИЛКА КОМУНІСТА НА БАТЬКІВЩИНУ

Федеральна служба безпеки в Міямі заарештувала Олександра Віттельмана, члена комітету американської комуністичної партії. Його висилають на батьківщину за пропаганду насильного повалення уряду США. Віттельманові 57 років, родом з Росії. Він був скоплений у готелі Міямі, де він провадив свою відпустку.

ЗБИРАННЯ БАВОВНИ В СССР

Московське радіо повідомило про нову російську техніку збору бавовни: «Під час дозрівання бавовняних рослин пилантиці обсіпають спеціальними речовинами, які спричиняють відпадання листочків рослин і одночасно прискорюють досягання бавовняних голів». Радіо додає, що кожна з нових російських машин, використаних при збиранні врожаю бавовни в Узбекистані, замінює 40 робітників. Згадані машини своєю продуктивністю перевершують відповідні кращі машини американського зразка.

НАКАЗ ТРУМАНА

Вашінгтон. Президент Труман передав до негайного виконання наказ, який забороняє літакам пролітати над теренами розташування 3-х американських виробництв атомних бомб. За невиконання цих вказівок кодекс цивільного повітроплавання з 1938 р. передбачає кару до 5.000 доларів і 5-тих років ув'язнення разом з цивільним штрафом до 1.000 доларів.

ЗАБОРОНА В'ЇЗДУ ДО ФРАНЦІЇ

Франція не буде допускати на свою територію громадян з балканських держав-сателітів Росії. В особливому звіті до Міжнародної Інформаційної Служби було зазначено, що заборона поширюється і на транзитний переїзд через Францію громадян тих східно-європейських держав, що перебувають під впливом Росії.

Ці заходи були викликані тим, що багато громадян цих країн, проїжджаючи через Францію, не залишили Французької території, а зникали десь по дорозі. Ця заборона стосується громадян Угорщини, Югославії, Болгарії, Румунії, Чехо-Словаччини і Польщі.

ПРИНЦЕСА ЄЛИСАВЕТА КУПУЄ ЛІМУЗИН

Англійське міністерство авіації повідомило, що принцеса Єлисавета купила собі авто за 4 тисячі фунтів. Цю суму вона отримала в подарунок від королівської та від жіночої допомогової авіації.

РОЗКОПИ СТАРОДАВНЬОГО ГРЕЦЬКОГО МІСТА НА УКРАЇНІ

Археологічні дослідження стародавнього міста Ольбії в Миколаївській області, на півдні України, довели на протязі останніх кількох місяців до важливих відкриттів.

Найцікавіше з цього — відкриття храму грецької богині Афродіти, що існував в Ольбії у 5—2 столітті нашої ери. Храм мав два поверхи — підвальний і наземний. Знайдено чимало прикрас храму: єдині в своєму роді частини мармурових різьб і теракот, що зображають богиню Афродіту, і інш.

В центральній частині міста відкрито дві великі будови з четвертого і другого століть до нашої ери. На інших ділянках Ольбії виявлено рештки двох вишень. Одна з них мала підвальне приміщення для вичавлювання винограду, велику цистерну цистерну для довгочасного зберігання вина і два глибокі земляні колодязі для посудин з вином. Від другої винарні збереглася велика цистерна цистерна, завглибки сім метрів, та погріб, у якому вціліло 59 посудин на вино (амфор).

Відкрито залишки муру фортеці, яка захищала місто з південного заходу.

ХТО ТАКИЙ МАРКОС?

Вся світова преса пише про грецьке повстання, організоване Москвою, і про повстанського ватажка генерала Маркоса. «Генерал» Маркос народився в Анатолії, в Туреччині. Після невдалої спроби захопити частину Туреччини всі тамтешні греки мусили тікати. А Маркос Вафіядес (Марко — ім'я, Вафіядес — прізвище) з своїми батьками переїхав до Салонік. Батьком його — народний учитель. Незабаром молодий Маркос попав між комуністи. Як грецький вояк, займався політичною роботою і сидів у тюрмі. Від 1931 до 1941 р. він майже не вилазив із в'язниці за роботу для Москви.

З приходом німців до Греції починається його кар'єра. В 1941 р. німці інтернавали його. Однак йому вдалося втекти і в повстанській організації комуністичного напрямку ЕАМ він вибивається нагору. Як начальник ЕАМ, після відходу німців у 1944 р. він організовує владу в Салоніках. Під час війни йому це не заважало співпрацювати з «буржуазними» англійцями і діставати від них зброю.

В 1944 р. Маркос виступив проти легального атенського уряду і проти англійського військового уряду в Греції. Почав він братовбивчу війну в Греції з наказу Москви. Недавно він оголосив навіть «демократичний уряд». Грецький легальний уряд дає нагороду 20 мільйонів драхм за його голову. Але нагороду трудно дістати, бо Маркос, правдоподібно, знаходиться поза межами Греції.

«ЛІТЕРАТУРНІ СЕРЕДИ»

В УЖГОРОДІ

В Ужгороді відбуваються «Літературні середи» спільним заходом редакцій «Закарпатська Правда» і «Закарпатская Украина».

На сходинах з 2-го квітня ц. р. були прочитані оповідання Ф. Потушняка, М. Тевелева. Присутній на вечорі письменник Петро Панч, з Києва, також прочитав своє оповідання «Іду» та кілька новел і взяв участь в обговоренні оповідань Ф. Потушняка і М. Тевелева.

ЮВІЛЕЙ КИЇВСЬКОГО ХУДОЖНЬОГО ІНСТИТУТУ

Нині минає 25 років існування Державного Художнього Інституту в Києві.

Як подає київський тижневик «Радянське Мистецтво» з 30-го липня ц. р., інститут складається з трьох факультетів: малярства, скульптури і архітектури. Вчиться в ньому 250 студентів. У серпні, під кінець шкільного року, 40 студентів інституту одержали дипломи.

Між учителями інституту є визначні українські мистці, як відомий графік В. Касян, А. Петрицький, керівник Академії архітектури, В. Заболотний, скульптор, М. Лисенко та інші.

ЗААРЕШТОВАНО 458 СПЕКУЛЯНТІВ

Німецька поліція повідомляє, що протягом першої половини січня на чорному ринку в Франкфурті було заарештовано 458 осіб. Вільшість заарештованих, маючи свою працю, продавали «головно американські товари», щоб збільшити свій звичайний заробіток. Поліція конфіскувала також велику кількість харчів і м'яса, а також виявила нелегальну гуральню з великим запасом горілки й вина.

ІЗ ПРЕСИ

«Народня Воля» (Америка) пише: «Комуністичне «Українське Життя» від 4-го грудня вмістило «критику» советського письменника Сави Голованівського на «Історію України» проф. Кларенса Маннінга.

Нам ще не доводилось читати такої «критики» на науковий твір, у культурному світі такий стиль неприпустимий навіть між людьми різних поглядів на наукові питання.

Ось послухайте, що пише Голованівський про Маннінга:

«Птиця, правда, поганенького полету, але все ж таки, як видно, така, яка зберігає душок інкубатора, в якому вона була дбайливо вирощена».

Далі йдуть такі перли:

«Американський історик бреше»; «З кафедри східно-європейських мов Колумбійського університету дивіться на нас гнилю нечиста паща озлобленого фашиста-расиста»;

«Маннінг просто повторює брехливі вигадки інших прислуговувальників імперіалізму»;

«Ми згадали про цю книгу фашистського височки не тому, що надаємо серйозного значення злочному маячню політично-божевільного»;

«Ці бандитські листи покликані отруювати свідомість радянських людей, які томляться в таборах, фашистською і націоналістичною отруєю»;

«Звіряче рикання Маннінга»;

«Це доводить фашистського асистента до сказу» і т. п.

Закінчується ця «критика» такою погрозою:

«Але жива історія Радянської Армії вибила їм зуби. Якщо зуби ще в деякого й збереглися, то не радимо їх показувати».

Дісталось при цій нагоді також англійським лейбористам і американцям, які «всіляко заохочують зрадників радянської батьківщини (не української?) — Ред.), підкорюють їх, дають їм притулок, невинних людей задержують силою, їм загрожують». Це щоб люди не вертались на советську «родіну».

А наголовок цієї «критичної статті» про «Історію України» проф. Маннінга є: «Покровителю зрадників і вбивців».

НАШЕ ЖИТТЯ

UKRAINIAN NEWSPAPER „OUR LIFE“

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Адреса Редакції та Адміністрації: Augsburg, Silcherstr. 14. Адреса для листування і грошових переказів: Ukrainian Newspaper „Our Life“ Augsburg, Postamt 2, Postfach Redakteur Kollegia.

Головний редактор Д-р Панас Феденко. Видає: Видавнича Спілка „Наше Життя“ в Аугсбурзі

Уповноважений видавець Д-р Левко Чикаленко

Authorized Publisher Dr. Lewko Tschykalenko

Chief Editor Dr. Panas Fedenko

Authorized by EUCOM Hq. Civil Affairs

Division 12. January 1948 Authorization

A. G. 383. 7

GEC-AGO

Druck: Anton Bilous Aichach

Академік Володимир Вернадський

(1863—1945)

Не знаємо, за яких обставин закінчив своє довге життя академік Всеукраїнської Академії Наук та її перший президент Володимир Іванович Вернадський. Українська преса, як здається, його ще не спом'янула, бо й сама смерть його залишилась, у тих країнах, де перебуває значна частина української еміграції, невідома... З американських наукових часописів довідуються, що він упокоївся ще два роки тому.

Не про його діяльність у Всеукраїнській Академії будемо тут згадувати, — свого часу вона викликала іноді певне розчарування (хоч і не так то вже легкі були умовини, в яких йому доводилось починати організацію найвищого центру української науки — це було літо 1918 р.). Не буду присячувати місця і своїм особистим спогадам про небіжчика, з яким мені доводилося зустрічатися при його таки досить частих поїздках за кордон: він належав до небагатьох вчених Советського Союзу, яким вдалось перейти «залізну завісу» порівнюючи легко. Він звичайно відвідував своїх дітей у Празі, і частенько звертався й до мене листовно — то з Праги (коли я там уже не жив), а то з інших центрів європейської науки, іноді і з Петербургу або Москви: дописи його здебільшого були повні прохань про довідки (з історії науки — цими темами він в останні десятиліття свого життя займався залюбки) та вказівки з історії української науки у 18 столітті, — йому пощастило віднайти кілька цікавих постатей українських природознавців того часу (він і в своїх друкованих працях вказував на, — здається, полтавця — Тереховського, який сам себе в своїх латинських працях звав «україно-русом» та якого нау-

кові думки актуальні й тепер). Думаю, що для українського суспільства будуть корисні хоч би й скупі інформації про наукові заслуги Вернадського, що забезпечують йому певне місце не лише в історії української, а й європейської науки.

Я не можу спинятися тут на тих питаннях, що виходять поза межі мого фаху, власне, на мінералогічному довірбіку акад. Вернадського. Та він залишив чимало праць, значення яких виходить поза межі суто фахового природознавства, — тут говоритимемо про ті з них, які мають філософічне значення.

Батько Володимира Вернадського був визначним українським економістом; він в досить молодому віці дістав запрошення на професуру до Московського університету, так що Володимир Вернадський або вже народився в Москві, або попав туди в ранні роки свого життя. З Україною зв'язувала його не лише родина традиція, а й звичка батьків проводити час ферій здебільшого на Україні. Студії в університеті Вернадський пройшов у Москві, а пізніші доповнив свою наукову підготовку за кордоном, м. ін., у Швейцарії, де він, між іншим, приятелював з відомим українським діячем Павлом Чижевським. Він охоче згадував про Швейцарію, — атмосфера швейцарських університетів (французької мови) чомусь здавалась йому чи не найприємнішою в Європі, а приятелювання з Чижевським теж пригадувалось в дуже ліричних барвах (Чижевського, з фаху хеміка, він вважав науково надзвичайно здібним; на жаль, Павло Іванович Чижевський, повернувшись до Ро-

сії, попав, замість університетської катедри — до кількарічного заслання на північ...). Наукова кар'єра Вернадського проходила, здається, в дуже сприятливих обставинах та досить рано привела його з Москви до Петербургу, до Академії Наук.

Вже досить рано Вернадського цікавили питання філософії природи, спочатку методології природознавчого думання та досліду (книга «Про науковий світогляд», 1902 р., та стаття про філософію Канта, 1904 р.); досить рано почав він викладати в університеті історію природознавства (головно 18—19 ст.). Треба сказати, що на межі 19—20 ст. у московській науці панував «позитивізм» та (механічний) матеріалізм, — течії, що мали між собою головне те спільне, що однаково вороже ставились до загально-філософічних питань і вважали достатнім для науки досліди окремих фахових проблем; «науки» (а саме, фахова наука, або сукупність фахових наук) вистачить, мовляв, щоб подати людині остаточні відповіді на всі питання, і не треба ніяких «світоглядів», «теорій», «ідей»... Цю антифілософічну атмосферу вченої Москви того часу нині знаходимо чудово змальованою в різних мемуарних творах (зокрема, рос. поета Андрея Белого). Вернадський уже тоді належав до тих, хто стояв «попереду свого часу». Його праці того часу означали розрив з позитивістичним та матеріалістичним самообмеженням науки, і не дивно, що Вернадський ввійшов тутко в близькі стосунки з тією «молодою генерацією», що почала десь коло 1905 р. усвідомлювати собі недостатність позитивістичних і матеріалістичних передумов, з молодого генерацією, представники якої були на 10, а

то й на 20 р. молодші за нього. Цікаво, що подібне становище серед московських вчених займав і інший українець, трохи молодший за Вернадського, — Богдан Кістяковський (народ. 1868 р.). Можливо, що в цьому вже виявлялась певна риса українського національного характеру: нехтіть до тієї «радикальної негації», що була характерною для російських духовних течій того часу... Цікаво, що Вернадський, саме через філософічний підхід до фахових проблем, тоді значно легше, ніж його матеріалістичні й позитивістичні сучасники, помічав тенденції наукового розвитку: так він належав до перших, хто (меншою мірою в Росії) гідно оцінив значення відкриття радіоактивності і помітив, що це відкриття має привести до глибшої кризи основ фізики, як науки. Його сучасники, що стояли на ніби значно «реалістичнішому» ґрунті позитивізму та матеріалізму, були тоді повні наївної віри, що новій науці легко вдасться з'ясувати явища з погляду механістичного світогляду.

Та праці Вернадського того часу мають скорше історичне значення, — значення симптому... Таку суму вагу мають і ті його промови та рецензії та статті, які він присвячував (у філософічних часописах) новим філософічним працям (здебільшого з «методологічним» зафарбуванням). Роздумування над новими проблемами науки привели Вернадського, здається, і до його інтересу до історії науки: він побачив, що часто «забути» або відкинути наукові теорії є в дійсності продуктивні та мусять бути після довгого періоду знову застосовані до з'ясування доти невідомих явищ...

Ті думки, що їх Вернадський 1900—1910 р. міг висловлювати лише «пошепки», лише обережно та натяками, в останні десятиріччя, з огляду на цілком тепер ясну і одверту кризу наукового світогляду, він міг розвинути різко й послідовно.

За залізною завісою

Ференц Нодь про Угорщину
Робота в партії

Як ми заснували „Партію дрібних селян”, перед нами стояли три головні точки нашої програми: таємне голосування по селах (у містах воно вже було заведене), земельна реформа, себто поділ великої земельної власності, щоб дати селянству землю і зламати феодальну владу землевласників та запровадження соціального забезпечення по селах, яким користувалося тільки міське робітництво. Тут замало місяця, щоб описати складні відносини в Угорщині тридцятих років.

Угорщину називали королівством без короля, де панує адмірал без фльоти (Хорті). Панували над народом переважно землевласники або капіталісти. Угорщина мала властивості, притаманні олігархії, патріархатові або феодальній державі. Але вона мала до певної міри парламентарний уряд і деякі демократичні права: таємне голосування по містах, волю слова і зборів (за винятком комуністів).

Не було це легко для „Дрібних селян”, але ми все ж таки обрали кількох послів. Аж до 1932 р. я працював на нашому господарстві. Того ж року я переїхав до Будапешту. Я чимало писав, щоб утримати свою родину. Решту часу використовував для того, щоб їздити по селах і агітувати за партію „Дрібних селян”. Партія мені не могла платити, але покривала частину витрат на дорогу. В той час я об'їхав більш, як тисячу, сіл. Коли можна було, я їздив залізницею по селах або ходив пішки. Я познайомився і говорив з кількома сотнями тисяч людей. Це дало мені можливість добре пізнати свій народ.

Під час виборів у травні 1939 р. я належав до невеликої групи 14 „селян”, що попала до парламенту. Через три місяці вибухла війна. Угорщина, мала країна з 9 мільйонами населення, не мала іншого бажання, як зберегти нейтральність. Зразу це здавалося можливим. Коли Угорщина восени 1940 р. приступила до „пакту трьох”, „Дрібні селяни” були єдиною партією, що відважилася голосувати проти цього. На весні 1941 р. Німеччина здобула в Угорщині в багатьох відношеннях вплив так, як це пізніше зробив СССР. Угорщина давно була зв'язана торгівлею з Німеччиною. Німеччина збільшила свої впливи тим, що перебрала силою капітали, що належали країнам, нею здобутим. Це пізніше мало придати більшовицькій господарській політиці. Німецькі техніки засіли в найважливіших фабриках і на залізницях.

В цілій країні аж кишіло від агентів гестапа. „Фольксбунд” організував

угорських німців, а партія „перехрещених стріл” організувала за допомогою великих грошових зборів угорських фашистів. Десятки тисяч цих фашистів належать, теж до комуністичної партії і виконують накази Сталіна так само слухливо, як і колись накази Гітлера. Нація мала також багато спільників серед вищих верств, що були зв'язані з Німеччиною: фінансово або бачили в Гітлері майбутнього володаря.

У квітні 1941 р. угорський міністер закордонних справ граф Теленді, чесна людина, покінчив самогубством, коли побачив, що нас втягують у війну. До літа 1941 р. наш уряд виступив у війну проти СССР, у якій загинуло кілька сот тисяч погано вишколених воїтів.

Від 1939 до 1941 року я займався організацією „Угорського селянського союзу”, що мав своїм завданням протиставитися нацистам. Партія „Дрібних селян” була завжди проти війни, і потроху наші сходи перетворилися в таємні засідання. В 1942 р. ми почали співпрацювати з соціал-демократами проти нацистів. В 1942 році наша партія подала урядові меморандум з вимогою припинити переслідування жидів і очистити армію від фашистських старшин.

Цей меморандум таємно був переданий до Швейцарії і опублікований у „Баалер Нахріхтен”.

Хоч мої антифашистські погляди були добре відомі, мене, як посла до парламенту, аж до березня 1942 р. не чіпали.

В той час німецькі армії окупували Угорщину і заарештували всіх демократичних провідників, що не встигли заховатися в ліс або в „танТ” (пасовиська), де розводять коней і худобу. Аж до 12 квітня 1944 р. я ховався. Того дня я довідався, що мою родину, яка переховувалася в Біссе, викрили і що її заарештують, якщо я добровільно себе не видам. Я пішов до „гестапа” і зголосився. Мої „злочини” були добре відомі, і мене замкнули без допиту.

(Далі буде).

В обороні честі замордованого

Про смерть бл. п. м-ра Василя Бережанського вчитав я вперше в одному з американських часописів. Ця нотатка була, однак, дуже невиразна, і я навіть мав сумніви щодо ідентичності особи. Щойно лист українських громадян в Штирії, що домагалися публічно від громадських установ Австрії, щоб вони зайняли в справі морду, поновленого на бл. п. Василя Бережанського, становище і далі точні інформації, що в тій справі подало „Наше Життя”, переконали мене, що тут йдеться таки про ту саму особу, з якою я працював у кооперації і яку я дуже добре знав. Я та інж. Ольховий одержали листа від сестри Небіжчика, щоб ми засвідчили про нього перед британським судом у Граці, бо оскаржені в тій справі особи хотіли очорнити замордованого, закидаючи йому, що він нібито був за гітлерівсько-німецької окупації українських земель гестапівським агентом і, працюючи в Арбайтсамті в Станиславі, посилав українців до німецьких концентрацій.

Виходячи з цього, я та інж. Ольховий, обидва кол. члени дирекції Українського Центрального Кооперативного Банку у Львові, вважали обов'язком особливої честі стати в обороні пам'яті Небіжчика і прізвища, що його він лишив у спадщину своєму малолітньому синові. Дня

16 грудня 1947 року склали ми перед нотарем д-р. Форстером у Ляндсгуті записану заяву такого змісту:

„Ми обидва, Володимир Кохан та Лярірій Ольховий, заявляємо цим, що нам особисто знаний банківий урядник Василь Бережанський працював постійно і без перерви від серпня 1942 до 15 липня 1944 р. в Українському Центральному Кооперативному Банку (Центробанк) у Львові і там же тоді ж постійно мешкав.

Василь Бережанський під час співпраці з нами у Львові виказався добрим працівником і чесним чоловіком. В той час, коли Василь Бережанський працював у Львові, ми також мешкали й працювали постійно у Львові”.

Така заява надійшла до Найвищого британського військового суду в Граці, який судив винуватців злочину. Я зобов'язаний це дати публічно деякі додаткові пояснення щодо особи бл. п. м-ра Василя Бережанського.

Я пізнав Небіжчика вперше в серпні 1942 р., ангажуючи його до організаційно-люстраційного відділу Центрального Кооперативного Банку у Львові. При тій нагоді я зацікавився з його минулим на основі поданих ним документів. З того часу знаю, що Небіжчик був одним з тих сотень селянських дітей, які тяжкою працею та, поборюючи найтяжчі злидні,

кінчали школу й університет. Він був одним з тих, як сам оповідав, що босоніж, підв'язавши зрібні штани, проходив шодня пораненими ніжками довгі милі з села до школи і назад. Бо заплатити стацію в місті було його батькам не під силу. Не дивниці, що за тих умовин виростав чоловік, на якого, як я його пізнав під час праці в Центробанку, можна було у всьому здатися і бути певним, що доручену роботу він виконає докладно і совісно. Діловитість — це була основна риса характеру Небіжчика. Він не мав зрозуміння для зовнішніх ефектів, фразеології і неокреслених питань. Він був добрим українським громадянином. Але задокументувати це він міг тільки в праці. Таким пізнав я Василя Бережанського у Львові під час нелегкої праці в українській кредитовій кооперації; таким він був під час нашої спільної мандрівки на Захід. Я згубив його з очей у Відні. Але один наш визначний громадянин, який був з Василем Бережанським, пише: „Я стрічався з бл. п. Василем Бережанським майже шодня в університеті або на мензі. Я знайшов у бл. п. В. Б. такі гарні прикмети, що я не хотів вірити, що пісі людини вже не стало”.

Вигадка, що бл. п. м-р Василь Бережанський був гестапівцем, є ділом хіба божевільних осібників. Бо насправду тяжко повірити, щоб в українських нормальних середовищах могла бути застосована ганебна практика подвійних мордів, фізично й морально. Коли ж така нещасна практика все таки вдерлася звідкись до нашого життя, то слід усім тямущим людям бити на сполох. Це ж така страшна недуга, що, не вилікувавшись від неї, говорити про великі справи нашої державности — виглядає на кпини. Це повинні собі з'явити в першу чергу наші відповідальні громадські чинники, яких обов'язком є в першу чергу виступити одверто проти проявів такого дикунства. Щождо самої вигадки слід пригадати, кому треба, що під час гітлерівсько-німецької окупації на українських землях гестапівські агенти, в тому й українці, не крилися перед ніким зі своїм ремеслом. Навпаки, вони на кожному місці вважали для себе честю підкреслювати перед своїм громадянством важливість своєї позиції. Вони заховувалися так, що прямо було гідко й небезпечно з ними зустрічатися. Коли ж йдеться про бл. п. Василя Бережанського, поминаючи вже вигадку про його ролі в Арбайтсамті в Станиславі, то треба ствердити, що двічі робилися старання, виврати його з транспортів на вулицях Львова людей з призначенням до вивозу на Захід. Саме гестапівці викликували його з приватного мешкання на вулицю, і дирекція Центробанку примістила його з іншими своїми бездомними працівниками в домі, де були банкові бюро.

Пригадується мені з того часу багато моментів і фактів, що доводять недвозначно про чистий, простолінійний харак-

Праці Вернадського з філософії природи, з „натурфілософії” цікаві вже своїм стилем: це „стандартні твори” з певних галузей природознавства (як „Геохемія”, що 1924 р. вийшла франц. мовою). Автор не „вкладає” у виклад природознавчих фактів, ніяких філософських думок, так би мовити, „ззовні”, думок, що взяті з якоїсь (хоч би і його власної) філософської системи. Ні! Філософські тези Вернадського є „узгаляння” його фахово-наукових думок, є лише висновки, що з них можна вивести, та до яких фактів ніби приводять самі... В багатьох випадках філософські думки Вернадського можна було б поширити й на інші галузі знання,* але Вернадський, з якоюсь властивою йому скромністю, цього поширення не робить. Можна було б праці Вернадського наблизити до т. зв. на Заході „емпіричної метафізики”. Але філософія Вернадського не є „надбудовою” над його фаховою наукою, це є наука сама; природознавство можна б, як це було в старовину (напр., у Ньютона) назвати „філософією природи” — „philosophia naturalis”.

Зупинимось на двох головних точках філософії природи Вернадського: це, з одного боку, його думки про відношення простору й часу, з другого, — про ролі життя органічного в космічному процесі.

Думки Вернадського про відношення простору й часу вирости з тієї „кризи”

* Наприклад, думки про простір та час наближаються до того „структуралізму”, що характеристичний для багатьох течій в конкретних науках: згадаймо структуралізм у мовознавстві, в укр. науці, репрезентованій вченими, вже небіжчиками: А. Артимовичем та В. Сімовичем.

сучасної фізики, про яку безмежно писали та яка в останньому „практичному” своєму вияві приводить до тих питань, що зв'язані з проблемою «атомної енергії». Головне в питанні про відношення простору й часу є, що сучасне фізичне думання не може вже уявляти собі простір і час, як якісь пусті посудини, «скриньки», в яких відбуваються всі процеси у всесвіті. Уявлення про простір, як про таку «пустоту», що є цілком «однорідна», усюди однакова, симетрично розкидається в усіх напрямках, що нічого на має спільного зі своїм змістом (materією) — це було з часів Ньютона традиційне уявлення фізики. Подібно уявляли собі й час, що рівномірно «тече» завше «наперед», але який можемо собі (у фантазії) легко уявити і як «обернений», бо те, що в часі відбувається, могло б узяти й напрямок «назад», від майбутнього до минулого... Це уявлення, щоправда, заходило вже в повну суперечність з окремими фізичними теоріями... Але лише, т. зв., теорія релятивності зробила саме це уявлення про простір і час цілком сумнівним. Зроблено було спробу зв'язати простір і час в певну єдність (крім Айнштайна, визначну ролі відіграв тут нім. математик Мінковський). Відкриття радіоактивності і теорія «квант» (Планк) зруйнували уявлення про рівномірну течію часу. Час розкладено на, так би мовити, «атоми часу»... До звичайних філософських аргументів, що належать до сучасної картини світу, Вернадський приєднує цілу низку дальших, які мають чималий філософський інтерес. Життя, органічне життя — це, на думку Вернадського, та сфера дійсності, що її ніколи не вдалося цілком вбудувати в межі наших фізичних уявлень, та що найбільш незгідні з традиційним «ньютонівським» уявленням про час і простір. Процеси життя ніколи не заповнюють простору й часу, так би мовити, «нейтрально». Якщо колесо можна крутити в обох напрям-

ках або вода, що звичайно тече згори додолу, може, якщо ми збудуємо відповідний апарат і витратимо певну кількість енергії, текти й дотори, то на томість ніякою витратою енергії ми не можемо «обернути» процесів життя, наприклад, обернути життя тварини так, щоб воно проходило від смерті до народження. Але не лише ціле життя, а й окремі дрібні життєві процеси мають той самий характер: вони спрямовані «однозначно», йдуть завше в одному напрямі. Якщо ми хочемо збудувати теорію часу не як цілковиту абстракцію, а як теорію про дійсність, що обіймає і живу природу, то ми мусимо визнати за течією часу характер цієї «необертальності», нездідності йти в іншому напрямі. (Ці думки Вернадського нагадують філософські міркування Бергсона). Простір, у якому відбуваються процеси життя, теж одрізняється від того простору, в якому відбуваються фізичні процеси за ньютонівською механікою. Пастер відкрив у живій матерії й тих хемічних речовинах, що в організмах постають, «асиметричність»: якщо в математичному просторі «праве» і «ліве» цілком однакові, то в біологічному вони так само відрізняються одне від одного, як «минуле» та «майбутнє» в часі. Простір біолога, отже, на думку Вернадського, не такий самий, як простір математика. Час і простір не можна розглядати «абстрактно», відірвано від їхнього змісту, від матерії і тих процесів, що в ній відбуваються. Основне поняття природознавства є не простір, а всесвіт, що розвивається, «еволюціонує». Це певної міри повернення до уявлень передньютонівських часів: всесвіт, «космос» є єдність часу, простору та матерії. «Криза» природознавства, викликана цією зміною поглядів, на думку Вернадського, не є якась трагічна подія: «руїна» наукової будови: він, навпаки, вітає її, як розвиток наукового світогляду, і з великим оптимізмом дивився на перспективи нового розвитку природознавства.

Якщо Вернадський у своїх думках про простір і час поділяє погляди більшості сучасних природознавців, приходячи лише іншим шляхом до висновків, до яких прийшли видатніші представники сучасної фізики, то в оцінці ролі життя в загальній економії всесвіту Вернадський висловлює погляди, що є його цілковитою власністю і що збудовані на його фахових наукових дослідках.

Дослідження історії кори земної кулі привело Вернадського до висновку, що ролі живої матерії, органічного життя в історії землі надзвичайно недооцінені. Землю вчені здебільшого розглядають, як комплекс, зібраний мертвого каміння, води та газів; в залежності від цієї мертвої матерії перебувають живі організми, що ведуть, так би мовити, «паразитарне» існування за рахунок мертвої матерії. Це цілковита помилка. На думку Вернадського жива матерія грає в історії землі визначну ролі. Без живої матерії були б неможливі численні процеси, що мають у житті землі вирішальне значення. Щоб визнати це, не треба бути прибічником поглядів, що життя збудоване якимись своєрідними силами, що виходять поза межі фізичних сил, діють у мертвій природі (т. зв. «віталізм»). Живі організми, якщо в них і не діють ніякі спеціальні сили, досягають наслідків, яких не могли б досягти ніякі інші фактори в природі. Так живі організми (рослини) є в стані виділяти вільний кисень, — в протилежність до численних процесів (таких процесів є сотні) у неживій природі, що «зв'язують» кисень, сполучуючи його з іншими хемічними речовинами. А лише існування вільного кисня в атмосфері землі уможливило існування більшості тварин на ній, і це досягнення живої матерії, — рослининого світу. На земній кулі немає іншої такої постійної сили, що керує весь час певними хемічними процесами, як сила життя: ці процеси переходять у тому самому напрямку і

Американці про Україну

(Нью-Йорк Гералд Трібюн)

Журналіст Штайнбек побажав побачити в СРСР не тільки саму Москву, до якої закордонні кореспонденти тепер прив'язані. Вліті 1947 р. він поїхав до Києва, на Україну. Про свої враження він пише:

„На київському аеродромі нас зустріли українці з місцевого ВОКС, товариства культурних зв'язків. Вони були веселіші, ніж люди, яких я зустрічав у Москві. Була в них відкритість і сердечність. Це були високі люди, майже всі блондини з сірими очима. Вони мали готове авто, щоб повезти нас до Києва. Колись це було дуже гарне місто. Воно значно старіше від Москви. Розташоване на високому березі Дніпра, воно простягається в рівнині. Його монастирі, фортеці й церкви датуються з XI ст. Київські будинки були відомі по всій Росії. Це був релігійний центр. А тепер Київ — півруїна. Тут німці показали, що вони могли зробити. Кожен публічний будинок, кожна бібліотека, кожний театр, навіть цирк зруйновано не гарматами, не боями, а вогнем і динамітом. Університет спалений і завалився, школи в руїнах. Це не була битва, це було бездуздя руйнування кожного культурного закладу, який мало місто, і нищення майже кожного гарного будинку. Одна з нечисленних справедливостей у світі є та, що німецькі полонені допомагають очистити ці руїни, яких вони заподіяли.

Наш український провідник був Олексій Полторацький, здоровезний чоловік, який кульгав від рани, одержаної під Сталінградом. Він — український письменник з добрим знанням ан-

(Продовження з ст. 3)

тер Небіжчика, а зокрема його наставленн ядо тодішньої гітлерівської дійсності. Не може бути більшого луму над правдою, як закидати бл. п. м-ра Васи́леві Березанському вигадану співпрацю з гестапом.

На закінчення хай мені буде вільно подякувати Редкій „Нашого Життя“ від імени власного і всіх колишніх співпрацівників Небіжчика Васи́ля Березанського за мужню оборону його імени і за шляхетне громадське становище в обороні основних принципів життя, без яких немає абсолютно ніякої можливості жадному народові в світі захити вільним життям. Не двигнеться за упадку й український нарід, можуть бути змарновані найбільші наші жертви в майні і крові до того часу, доки існуватимуть у нас понури й тьмяні сутерини політичного опришківства, доки до них не дійде ясний промінь сонця. Пора нам усім це усвідомити.

Володимир Кохан.

глійської мові і великим чуттям гумору, людина тепла і приязна.

По дорозі до нашого готелю ми помітили, що українські дівчата дуже гарні, здебільшого блондинки, з гарними поставами. Вони мають смак, мають поставу, мають легку ходу. Хоч вони не одягнені ліпше, ніж московські жінки, вони носять своє убрання краще.

Київ дуже зруйнований, Москва — ні, але люди в Києві не виявляють смертельної втоми населення Москви. Вони не згинаються, коли ходять, завжди випрямлені; вони сміялися на вулицях. Само собою, це може бути расова ознака, бо українці — не російської раси; вони є окремий вид слов'ян. І хоч більшість українців може розмовляти й читати по-російському, їхня власна мова інша, окрема, ближча до південно — слов'янських мов, ніж до російської.

В готелі «Інтурист» наші українські господарі давали нам прекрасний обід. Були свіжі помідори та огірки, була мала маринована риба, були тарілки з кав'ярком, була горілка. Нам дали смажену рибу з Дніпра і м'ясо чудово приготоване з українським зіллям. Було тут грузинське вино і чудові українські ковбаси. У цих людях було тонке почуття приязні до нас.

Після обіду ми гуляли по гарному парку, який обмежує схил над Дніпром. Були тут товсті дерева; музичні ротунди, які німці поपालили, — тепер відновлені, і збудовано новий стадіон. Є малі театри, є багато лавок, щоб сісти. А там далеко в'ється ріка біля крутого берега, а за рікою видно пісковий пляж, де люди лежать, плавають у ріці.

Далеко геть низина з руїнами цілком знищеного міста. Була оркестра, що грала в парку, і багато дітей сиділо на лавках та слухало. На ріці були парусні човни і малі пароплави.

Ми йшли через пішохідний міст, що веде над дорогою, а внизу була зупинка автобусів. Кожний мусить стояти в черзі, щоб вийти до трамваю чи автобуса. Винятки з цього правила: вагітні жінки, жінки з дітьми, дуже старі люди або каліки, які не можуть стояти в черзі. Вони входять перші. Здається, перед нами один чоловік пішов безпосередньо до автобуса, а якась зав'язана жінка присідалася до нього, щоб він ішов назад, де був перед тим. Він уперто стояв на своєму місці і входив до автобуса. Тоді вона протиснулася за ним, витягла його геть і примусила його вернутися на своє місце в чергу. Вона була як шалена, а присутні підбадьорювали її, коли вона виштовхувала чоловіка і поставила його назад.

Ми були дуже втомлені за вечерею, бо ми дуже мало спали, і наша охота до

горілки ослабла, якщо не зникла цілком.

Наші господарі мали багато питань, які вони хотіли поставити нам. Вони хотіли знати про Америку, про її розмір, про її жнива, про політику. Є багато справ, в яких ми не можемо зрозуміти один одного. Ми пояснювали їм наш державний лад, де кожна установа має іншу частину для контролювання.

Ми пробували з'ясувати наш страх перед диктатурою, наш страх перед вождями з дуже великою силою, а тому наш устрій має завдання здержати когось від набуття надто великої сили, а коли він здобув її, то контролювати владу. Вони питалися про платні і ривень життя, як живе працюючий чоловік, і чи може рядова людина мати автомобіль, і в яких домах живуть люди, і чи ходять діти до шкіл і до яких.

Потім вони говорили про атомову бомбу і казали, що вони її не бояться. Сталін сказав, що її не буде вжито ніколи для війни, і вони вірять цьому.

Один із них сказав, що навіть коли б була атомова бомба, то це тільки руйнувало б міста: «Наші міста вже зруйновані. Що можна зробити більше?» І він додав: «І коли б ми були нападнені, ми б боролись так само, як з німцями. Ми будемо боронитись в снігу, і в лісах, і в полях». Вони говорили з тривогою про війну, вони мали її за багато.

Повідомлення

Європейського Представництва Зл. У.А.Д.К.

На початку своєї праці бажаю поінформувати широку кола української європейської еміграції про мету мого приїзду й про мої завдання тут, у Європі.

Після довготривалих заходів Злучений Український Американський Допомоговий Комітет одержав дозвіл на ведення допомогової акції в Європі на користь українських переміщених осіб і політичних емігрантів при ІРО нарівні з іншими того роду добровільними організаціями допомоги. Цей дозвіл затверджено Головною Квартирою Американської Армії.

Згідно з укладеним договором, Представництво має право і обов'язок переводити всебічну опіку над названими особами. В порозумінні з виборними представниками української еміграції я прибрал собі на допомогу у вирішуваних основних питань Допомогову Раду, що складена з чільних представників організованої еміграції. Плянвану допомогу намітив я собі в трьох напрямках:

1. остаточне правне оформлення емігрантів і правна опіка над ними;

Вони питались: «Чи нападуть Сполучені Штати на нас? Чи ми мусітимемо обороняти знову нашу країну на протязі одного людського віку?»

Ми казали: «Ні, ми не думаємо, що Сполучені Штати на вас нападуть. Ніхто нам не говорить таких речей, але ми не думаємо, щоб наш нарід побажав нападати на других».

І ми питали їх, де вони беруть відомості, що ми могли б нападти на Росію. Вони говорили, що вони беруть це з наших газет. Деякі з наших часописів постійно пишуть про атакування Росії. І деякі з наших газет пишуть про те, що вони зуть превентивно війною. Ми говорили їм, що не віримо, що ті часописи, про які вони згадують, є справжні репрезентанти американського народу.

«Тоді, — чому ваш уряд не контролює усіх часописів і тих людей, які говорять про війну?»

І ми маємо знову вияснити, як багато разів пепед тим, що не віримо в контроль нашого преси. Ми гадаємо, що правда звичайно перемагає. В нашій країні ми волиємо, щоб ці люди говорили один до одного до смертельної втоми і писали один до одного невпинно, аніж замкнені, як у пляшці, ширили отруту в темноті. Це те, про що ми мусіли говорити все знову й знову під час подорожі.»

ПЕРЕКЛАВ К. ПОДІЛЬСЬКИЙ

2. матеріальна допомога на користь емігрантів;

3. допомога у якнайскоршому влаштуванні емігрантів на працю та нормальне життя, головню заходами в напрямі переселення і підготовки емігрантів до поселення (перевишкіл до практичних звань).

Ці важливі завдання я вирішив проводити за допомогою й за посередництвом існуючих українських емігрантських організацій, що мають у тому напрямі вже довгий практичний досвід, широко розгалужений апарат і зв'язки з еміграцією. Таким чином відпадає мені потреба розбудови власного адміністративного апарату, а за те наступить доцільне зужиття фондів, що збираються за океаном на безпосередню допомогу емігрантам.

Із такого поставлення справи впливають методи й можливості моєї праці, для того подаю ось що до загального відомо:

Саме тому, що здаю собі ясно справу з того, яке важке становище емігрантів, то мушу ствердити, що не маю фізич-

таким чином надають тій сфері, в якій існують живі організми, своєрідного характеру. Цю сферу Вернадський визначав спеціальним словом «біосфера». Не треба думати, що «біосфера» є якась незначна, дуже тісно обмежена сфера на землі. Якби не було біосфери, земля куля мала б зовсім інший вигляд. Щоб подати переконливо для людини нашого часу, що звикла думати та аргументувати за допомогою чисел, свідомство про «силу», енергію біологічних процесів на земній кулі, Вернадський знайшов засоби за допомогою чисел виявити життєву енергію організмів. Наприклад, він вираховував, яку кількість неживої матерії могли б перетворити в живу («засвоїти») за допомогою процесів виживлення певні живі організми, або з якою хуткістю вони, якби не було зовнішніх перепон, могли б «ропзповсюджуватися» в просторі. Виявляється, що деякі бактерії, не зважаючи на їхні малі розміри, могли б покрити всю земну кулю тонким шаром живої матерії усього за півтора дня. Хуткість, із якою певні бактерії, розмножуючись, пересуваються в просторі, досягає хуткості звуку (себто 330 метрів на секунду). Жива істота може, розмножуючись, протягом певного часу засвоїти, перевести в форму живої матерії таку кількість мертвої матерії, яка рівна матерії нашої земної кулі. Можна визнати за характеристичний для кожної породи живих істот час, якого кожна порода потребувала б, щоб перевести в стан живої матерії таку кількість мертвої матерії, що рівна нашій земній кулі (розуміється, якби у кожної істоти було досить засобів виживлення і досить можливості розмножуватися). Рахунки Вернадського показують, що навіть така тварина, як слон, що розмножується лише дуже повільно, вимагала б для такого процесу усього 1300 років; але є водні рослини, що могли б розростися до розмірів земної кулі за 24 з половиною дня; а холерна бактерія вимагала б для цього

лише 42 години! Ці числа, що здаються на перший погляд фантастичними, показують наочно, яку незвичайну, велетенську енергію має життя, який значний його «тиск» на мертвою матерію; ці числа показують також, який незвичайний опір мертвої матерії мусить ставити живий, щоб утримати її рух, її розповсюдження. Щоправда, самі живі організми, конкуруючи і борючись між собою, найбільше затримують цей поступ життя вперде.

Таким чином, виявляється, що життя може рівнятися з іншими факторами еволюції земної кори, бо лише з тією поверхнею земної кулі біосфера стоїть у ближчому зв'язку. Вернадський твердив, що життя не є якась випадкове явище на землі, що, навпаки, життя «належить до механізму земної кори і функціє, без яких вона (земна кора) взагалі не могла б існувати». При цьому всі процеси життя, не зважаючи на всю різноманітність живих істот, ідуть у певному спільному напрямі, так що «біосфера» є певна єдність, цілість, що живе, використовуючи соняшну енергію, і що виконує свою працю систематично та планомірно. Вернадський поширює тезу, що її вже раніш висловлювали деякі природонавці про вужчі єдності, цілості життя («ліс як організм» тощо), — на цілу земну кулю.

При цьому матерія щораз попадає до коловорту життя, прив'язується до біосфери та дуже важко звільняється з її обсягу. Лише одна невелика група організмів може жити з мертвої матерії безпосередньо, інші живуть, живлячись живою матерією. Так було завжди. Протягом довгих часів історії землі кількість живої матерії залишалася все та сама. Вернадський говорив про «вихор життя», що захоплює матерію та вже не дозволяє їй вийти з обігу.

Якщо, таким чином, життя є важливий фактор історії землі, допомагаючи

утворенню — або й розкладові — хемічних сполучень, що без допомоги органічного життя ніколи б не утворилися — або, навпаки, залишилися би й далі існувати, то треба думати, що тиск життя приведає в майбутньому до дальшого поширення біосфери. Не тільки в тому сенсі, що життя помалу буде пристосовуватися до інших умовин та поширюватись (просторово) туди, де воно покищо неможливе (бактерії та гриби можуть існувати при тиску до 3.000 атмосфер, при температурах, до 140 ступенів тепла, а їх зародки можуть заховувати життєздатність при морозі до 200 ступенів, а коротший час і при ще нижчих температурах, окремі організми можуть існувати в суто мінеральному осередку, наприклад, у розчині борної кислоти, в розчинах солей, у розчинах речовин, що для більшості живих істот є отруйні). Ще важливіше те, що живі істоти, обдаровані розумом, не лише поширюють сферу свого існування, а й переводять (зокрема в техніці) такі хемічні процеси, що взагалі за «нормальних» природних умов не відбуваються і є неможливі, утворюють сполуки, що самі собою не постають, і тим самим надають цілому розвитку земної кулі цілком нового характеру. Найважливішим кроком мусить бути, на думку Вернадського, утворення штучних засобів виживлення. Вже й тепер людина завела до тих процесів, що провадяться в техніці майже всі хемічні елементи (крім небагатьох дуже рідких) і, таким чином, розв'язує «сплячі сили» природи; людина є «цілком новий фактор у житті землі».

Людина приносить у життя землі новий ритм, що до певної міри нагадує ритм Гегелівської діалектики. Якщо перші організми, що постали, мусіли бути «автотрофні», себто не потребували живої матерії для виживлення, а після цього виникла нова категорія організмів — «гетеротрофних», що виживлюються за допомогою вже існуючої живої матерії, то людина прагне до

того, щоб утворити новий ступінь «автотрофії», — виживлення людства за допомогою штучно-вироблених речовин. Цей прийдешній час приведе до цілком нового розвитку життя біосфери, бо наука досі допомагала людству утворювати нові умовини існування, поширюючи тим самим обсяг біосфери (суто просторово, напр., літак підіймає людину до тих шарів атмосфери, де досі органічного життя не було). Історія науки — це частина біологічного процесу розвитку людства, процесу, що має чимале космічне значення...

Вернадський, здається, вже не дожив до ще одного, і може навіть найглибшого завоювання людством сил природи, а саме таких, що можуть найбільше присилити «тиск життя» на мертвою матерію: це перші спроби застосування атомової енергії. Навряд чи на нього зробило б добре враження перше застосування цієї нової сили на службі людини, застосування для руйнації життя і матеріальної культури. Але він, як знаємо з його писань, був оптимістом і вірив, що людство знайде шляхи до позитивного застосування всіх сил природи, що нерідко вживалися з подібною ж «негативною» метою.

В кожному разі, філософські думки Вернадського — лише одна частина його наукового доробку — цікаві для нас переважно тим, що це широкі філософські узагальнення, що виростили на ґрунті його конкретної фахової наукової праці. Щодо цього він — син свого часу, того кінця 19 ст. що привів до постання філософії «спеціалізму», себто розпорощення філософської праці між конкретними науками. Вернадський, як ми бачили, переріс свій час. І досить узяти його спеціально творчі руки, щоб знайти в них натяки на нові і дальші думки загально-філософського характеру.

Проф. д-р ДМИТРО ЧИЖЕВСЬКИЙ

3 ПРЕСИ

3 приводу політичної консолідації української еміграції

„Українська Думка“ (Лондон) пише: „Ще донедавна питання української політичної консолідації в уяві рядового громадянина зводилось до поняття «згоди в сімействі», й тому кожний партійно-політичний поділ та кожна полеміка на ідеологічному ґрунті були інтерпретовані як сварка. Ніде правди діти, — такий поділ був не стільки спадщиною галицької громадської просвітянщини, що інстинктивно лякалася всякої «політики», як радше інстинктивного страху наддніпрянців з нової еміграції, для яких саме слово «партія» мало специфічний, для них рішуче настрійний смак. Але такий підхід до проблеми консолідації вже минув. В усякому разі, в керівних колах української еміграції в Європі існує вже не дискусійний погляд, що наша політична консолідація не може мати іншої бази й іншого критерію, як це діється в усіх інших політичних еміграціях, що живуть в межах власних держав. Іншими словами, як довго суспільно-політична організація народів спирається на політичні партії, так довго і в нас, в українській політичній еміграції, кристалізація політичного обличчя можлива тільки за партійним критерієм. Отже існування політичних партій на еміграції — це не ознака еміграційної слабкості і розбиття, а — здорового й модерного політичного думання. Що більше емігрантів належатиме до однієї з політичних партій, то ясніший буде політичний світогляд всієї еміграції. Сварня починається тільки з моменту, коли партійно-політичне життя сходиться на манівці так званої полеміки, що її відкидає здорова і зріла демократія у західному розумінні взаємної порозуміння та права й обов'язку взаємної критики. Партійна диференціація не тільки не шкодить, але, навпаки, є її передумовою, бо тільки взаємне порозуміння та боротьба, зорганізованих за різними соціально-політичного світогляду, отже порозуміння між політичними партіями,

є єдиною, тривкою, здоровою і в усьому культурному демократичному світі прийнятою формою співпраці. Всякі інші концепції, як погляд, що все громадянство, народ, еміграція має «консолідуватися» в рамках однієї партії чи організації, яка не хоче назвати себе партією, а насправді нею є, або, що консолідацію можна провести, вирвавши з окремих ідеологічних таборів одиниці, що погодилися б, напр., на спільне представництво, без уваги на існуючі історичні процеси, течії й проблеми, — такі рецепти є або замаскованою (байдуже: свідомою чи несвідомо) тенденцією монопартійності, або бажанням творити якусь анархію. Одне й друге в нашій дійсності рішуче вже нереальне, і хто все ще тримається таких концепцій, той зраджує лише відсутність почуття політичного реалізму. Реальним є тільки поділ на партії і реальним є взаємне порозуміння між партіями. Іншими словами: ставимо тезу, що порозуміння між політичними партіями, які вже існують або ще постануть на еміграції, є можливе, а тому віримо, що до політичної консолідації української еміграції дійде.

На маємо теж жодного страху перед емігрантським партійництвом, цебто перед надмірною кількістю емігрантських партій. Досвід останніх двох і пів року показує радше, що існує нехиті відроджувати деякі передвоєнні українські політичні партії тому, що деякі їхні діячі слушно бачать у них пережитки минулого, що свою ролю краще чи гірше відіграли, але у зовсім змінених відносинах, при своєму колишньому вигляді далі їм грати не зможуть. Видно теж, безумовно, радше потяг до об'єднання партій, чи єднання їх у бльоки чи союзи, ніж до роздрібнювання та залишування за ними повної самостійності (соціалістичний табір). Якщо цей партійно-політичний процес ще не закінчився, то можна пожаліти

за цим, але й подекуди цей факт виправдувати природною розтічкою політичної думки, потрясенію катастрофою, що її зазнало українство, репрезентоване нинішньою еміграцією, під час другої світової війни: зовні і всередині. Адаже під час другої світової війни ні одна передвоєнна українська політична партія не діяла (залишасмо на боці причини, стверджуємо факт), а єдина організація, що вдержалася і була активна, вийшла з другої світової війни розколена, всередині скривавлена, з необхідністю провести ревізію в своєму світогляді, потрясеному не тільки страхливим банкрутством чужих зразків, але сумним власним досвідом, зібраним на Рідних Землях, особливо на Наддніпрянщині в зустрічі з рідними масами. Українські ж політичні партії сягають своєю історією або до часів Центральної Ради, або польського періоду в Західній Україні. Ясно, що не можна механічно «відогріти» їхні програми, бо українська проблематика пішла вперед і розрозлася вглиб і вищир. Все це, як ми згадали, виправдує подекуди довгий процес партійної диференціації українського еміграційного громадянства.

Чому ж ми такі оптимісти? Бо сама логіка штовхає до політичної консолідації. При всій українській емігрантській партійно-політичній розтічці рішуче не можна зменшувати такі політичні прикмети нашої нації, що їх не має ні одна сучасна політична еміграція. Ні одна інша еміграція не є, напр., така однастайна у відношенні до існуючого політичного ладу на Рідних Землях, як еміграція українська. Нині «зміновихвищина» відома хіба ще серед наших земляків за океаном, але під впливом міжнародної ситуації та настроїв в Америці також там вона раптово зникає. Зате погляньмо на польську еміграцію і всі кризи, що вона їх переживає, на югослав'янську, що тільки дуже недавно сконсолідувалася, на нові політичні еміграції із східних країн, всередині де-де більш розсварені від нашої! Ця однастайність у негативізмі до існуючого політичного ладу на Рідних Землях іде в парі з однастайністю в закордонно-політичній орієнтації нашої еміграції. Тут нема двох емігрантів, що різнилися б поглядами.

Твердимо, що на політичному відтинку всередині української еміграції відносини кращають, а не гіршають. Знаємо, що спроба консолідації і на терені КУК-у не вдалася. Розпалась гостра пресова полеміка, при чому обидві сторони не грішили джентльменством і чистою аргументацією.

Знаємо теж, що та сама розперезаність викликала несмак, обурення і спротив всередині того табору, що найменше рахувався з засобами боротьби. Всередині саме цього табору вже дійшло до поважної перевірки цінностей і ця перевірка йде далі. Кількість людей нечутливих на аргументи історії, соціології, помітно маліє.

Коли б усі українські ідеологічні табори погодилися, що демократичний принцип повинен лягти в основу творення українського політичного представництва та що демократія є «кондіціосіне ква нон» усіх концепцій іншого державного ладу на Україні, ніж того, що існує тепер, демократія дійсна, а не пристосована до тенденцій монопартійництва й провідництва, — тоді консолідація мусіла б прийти автоматично. Бо в чому суть теперішньої розбіжності? Вона в двох питаннях: 1. в питанні політичного представництва назверх і 2. в концепції майбутнього устрою України. Коли ж погодимось, що ця друга точка не повинна нікому морочити голову, бо — на випадок політичної зміни на Сході Європи — виключені всякі інші державні устрої взагалі в усій Європі і в усьому світі, крім демократичного устрою західного зразка, тоді єдиним нерозв'язаним питанням у життєвій емігрантській практиці є питання представництва, питання керівного політичного центру. Але й тут справа була б вирішена, коли б усі прийняли широкі демократичні передумови. Бо тоді про характер центру вирішували б не один ідеологічний табір, а лише всі, або — за демократичним звичаєм — більшість. І не треба б лякатися жодної штучної продукції співвирішальних партій ані майоризації, бо цієї справи не треба б вирішувати жодним голосуванням на жодному синадроні. Демократична Україна в концепції української політичної еміграції автоматично висуває той критерій, за яким єдино можливе творення представництва цієї еміграції: традиціоналізм і легалізм.

І тут знову заковика. Бо з протилежного табору чуємо закид, що поняття традиціоналізму і легалізму безперервності керівництва політичної еміграції, починаючи від 1920 р., це «музейні вигадки», це «історичний анахронізм», це «археологічні копаліни». Йому протиставиться «революційну волю мас», «динаміку активізму» і т. п. чинники. Коли б усі шановні дискусанти і всі контрагенти української консолідації знали всесвітню історію не тільки з дат і актів, але й з того їхнього глибокого прагматичного зв'язку, що створив неписані, проте, залізни історичні закони, то вони розуміли б, що поняття традиціоналізму, історичних прецедентів та легалізму влади — це не іраціональні марива, а саме найреальніші та найосновніші «імпондерабілі», такі що їх жодна модна фразеологія не переліцує. І коли ми сьогодні на чужині, серед чужинецького — здебільшого ворожого — елементу зможемо вдержатися взагалі, як окрема національна група, коли ми взагалі не потонемо в чужому морі, не асимілюємося чужою культурою, мовою й чужими державними інтересами, то що інше допоможе нам витримати в Україні, як не вірність рідній традиції?! І чи маємо скорочувати цю традицію до недавніх і нинішніх років, тому що так вигідно якісь одні емігрантські групи? Що була б варта нація, коли б раз-у-раз хтось інший починав рахувати її історію від себе? Що була б варта нація і сучасна українська політична еміграція, коли б поняття правості раз-у-раз примірювати і обчімувати до потреб окремих ідеологічних груп?!

Де лежить найбільша перешкода, що досі не дозволяла здійснитися консолідації української еміграції? Гадаю, може навіть менше в «амбіції влади», може навіть менше в бажанні одного табору за всяку ціну зберегти за собою право монополюючого представництва народу, — ніж у все ще нездоровій моральній атмосфері, що в ній приходить розв'язувати політичні питання нашої політичної еміграції. Забріхання, що стало найбільшим злом післявоєнного світу, змішування понять, диковинні парадокси — їх в мініятурі видно і серед нашої еміграції, і це вони затрують нашу атмосферу та створюють крутиж, у котрому не може дійти до голосу здорового глузду. Атмосфера розуміння та шанування моралі, те що, чужинці називають «моралє» народу, — ось центр нинішньої української емігрантської проблематики. Методика діяння все ще не скрізь і не всюди може визволитися від анахронічного звеличання анахронічних рецептів Макіявеллі. Багато наших емігрантів все ще не розуміє, що це не мрійництво, а, власне, політичний реалізм каже триматися сьогодні в громадському політичному житті засад Християнської моралі дарма що таємна дипломатія все ще існує і все ще матеріальна сила є чинником реальним. Реальним, але не вирішним.

Оце наставлення на матеріальну силу, віра в силу п'ястука, як вирішного аргументу однаково в міжпартійних, як і міжнародних стосунках, — примітивне політичне життя української еміграції та її політичну думку. Брак історично-політичної освіти серед рядовиків еміграції дозволяє грати на їхніх інстинктах, що завжди є смертельним ворогом політичного розуму. В такій атмосфері могло зродитися жалюгідне явище політичних лизунів та кон'юнктуристів, отих всіх «попутників», що для зискання собі підтримки в заспокоєнні своїх амбіцій, для реабілітації себе у громадянстві чи просто зі страху, підтримують інтереси груп, ідеологічно собі чужих, ба навіть інколи осоружливих. Це жалюгідне явище індивідуальних попутників створює фікцію співпраці ідеологічних таборів, а насправді шкодить, деморалізує, принижує вартість того самого табору, що такими «попутниками» користується і спирається на них. Що менше їх буде, то більша буде політична чесність, відвага й мораль. І тим більше буде можливість порозуміння між представниками світоглядів, а не особисто-кон'юнктурних інтересів.

Віримо, що ця свідомість в усіх політичних таборів поглибиться такою мірою, що прийде до консолідації на ширшій базі, цебто з охопленням усіх партійно-ідеологічних груп. Якщо це стане неможливим, то ті, що виключили б себе з загальної консолідації, створили у «двоє» чи «тросвластя», пі дірвали б власні позиції не лише як представників народу, але й навіть як окремої партійно-політичної групи. Ясно, що коли б ніхто не промовляв від імені української політичної еміграції та її не репрезентував або таких промовців і репрезентантів було б два чи навіть більше. — то найбільше лиха було б для цієї справи й цієї ідеї, що її репрезентує наша еміграція. Як довго віримо в розум української нації, в її майбутність та її ідеали, так довго мусимо вірити, що і в питанні політичної консолідації української еміграції перемаже розум і ідеа.

(Продовження з ст. 4)

яко спроможности, без шкоди для загальних справ, допомагати безпосередньо у всіх індивідуальних випадках. З тієї причини прошу дуже всіх одиничних петентів, що бажать поради й допомоги, звертатися за тим першою мірою до приналежних українських емігрантських організацій, що діятимуть у цих справах з мого доручення, уключаючи відповідні поради і допомогу. За те буде мені дана можливість успішніше допомагати у важливих справах, що їх мені збірно запропонують організації.

В справах нагих і виімкової ваги прошу дуже особисто відвідати в моєму бюрі обмежувати до урядових годин перед полуднем. Таким чином, буду мати можливість зайнятися добуду краще розглядом і оформленням основних питань, яких полагаю вирішити остаточно численні індивідуальні болячки.

У справах громадянського характеру прошу, по зможі, робити представлення за посередництвом центральних емігрантських організацій, щоб через додаткове вияснювання і засягнення опінії не припізнювати їх полагоди.

У випадках потреби моєї особистої інтервенції прошу про яснє й документарне з'ясування справи та бажання її полагоди, з заподанням якогось матеріального засягання чи особи урядові, згл. якій установі чи особі підпадає полагода того питання.

Щодо матеріальної допомоги емігрантам, то поява Представництва Зл. УАД Комітету не означає посилення матеріальної допомоги, як це дехто думас, але її упорядкування і нагляд над доцільним розподілом, бо перед Зл. УАД Комітетом стоять далеко важливіші завдання, а саме — допомога при переселенні. Матеріальні засоби, що стоять до моєї розпоряджистости є в таких розмірах, що не можна вдоволити потреб усіх емігрантів, тому, в політичній розпоряджистости, матеріальна допомога буде проводитись тільки для найбільш потребуючих у такій черзі:

- важко хворим, інвалідам, полоненим і політв'язням,
- сиротам, вагітним жінкам, самотнім жінкам з більшою кількістю дітей, а з того числа в першу чергу тим особам, що живуть поза таборами і є беззасібні,

в) студіюючій молоді,

г) найбільш потребуючим допомоги вченим, письменникам, журналістам і мистцям,

г) загалом немічним, зокрема громадянсько-заслуженим людям,

д) у міру можливости й дальшим особам, що заслуговують на допомогу. Внески на призначення матеріальної допомоги будуть робити дві емігрантські допомогові організації, а саме:

Центральне Представництво Української Еміграції і Санітарно-Харитативна служба, ця остання для найбільш потребуючих під точку а). Відтак після їх затвердження через мене розподіляти допомог проводитимуть від імені Зл. УАД Комітету також ці організації, що ставили внески на уделення допомоги. З тієї причини всі прохання про матеріальну допомогу треба вносити за представництвом ЦПУЕ (Відділ Суспільної Опіки) та приналежних станцій СХС.

При тому зазначаю, що матеріальна допомога з боку Представництва Зл. УАДК поширюється на американську, й французьку окупаційну зону Німеччини й Австрії, а для англійської окупаційної зони діє, згідно з порозумінням, Українське Центральне Допомогове Бюро через Представництво Blomberg-Lippe, Neue Torstr. 5¹.

Центральне бюро представництва Зл. УАД Комітету в Європі перебуває в Мюнхені-Пасінг, Бісмаркстр. 20. Відділ Представництва в американській окупаційній зоні знаходиться у Франкфурті, тимчасово при вул. Люгінсланд 13^{1/2}. Адреси Відділів Представництва на французькій окупаційній зоні та Австрії будуть подані пізніше.

Головну мою увагу присвячую і буду присвячувати переселенним справам, що повинні привести емігрантів до нормального життя. Тому слідкувати буду за всіма можливостями і за допомогою наших центральних організацій за океаном і тут, на еміграції, прямувати до їх корисної реалізації.

На основі вищез'ясованого звертаюся з гарячим проханням до всіх Організацій Української Преси та загалу Українського Громадянства допомогти мені в корисному здійсненні цього відповідального завдання.

Роман І. Смух

Директор Зл. УАД Комітету на Західню Европу.

Громадянська війна в Китаї

В Китаї діються досить цікаві й важливі речі. Громадянська війна, що провадиться між Куо-мін-Тангом, себто незалежницьким, буржуазно-демократичним Китаєм на чолі з ген. Чіанг-Кай-Шеком та комуністичним Китаєм, що має колись творити двадцять, чи що, республіку советів, увиходить, здається, у вирішальну стадію. Велика війна там провадиться головню на північ від річки Янг-це. Ці простори ділять річка Жовта на дві приблизно рівні частини: західню та східню. В долині Янг-це три великих міста: Ганькоу, що з півночі і з заходу велими загрожене комуністами; Столиця Китаю Нанкін та Шагдай — велике портове місто, головний осередок китайського промислу та фінансів. В північній частині Китаю розташовані так само три важливі міста, назви яких у теперішній громадянській війні повсякчасно згадуються: Пекін, давня столиця Китаю, до передмість якої нині присуилось комуністичне військо; Тіенцін, що судноплавною річкою пов'язане з Жовтим Морем, — важливий промисловий центр, гавань і залізничний вузол, та, нарешті, Мукден, найбільше місто Манджурії, що за нього вже кілька місяців ведуться бої.

Хоч остаточною метою комуністів є повалення куо-мін-тангівського уряду, але в теперішніх болах їм іде про заволодіння в першу чергу північним Китаєм. Для оборони цього великого простору, що лежить на північ від ріки Янг-це і на південь від Манджурії, виставив Чіанг-Кай-Шек приблизно 1.250.000 воєнків, тоді як комуністи мають там приблизно тільки 700.000 воєнків.

Вирисовується більш-менш ясно чотири окремі бойовища, з яких Манджурія — найголовніше. Коли б Чіанг-Кай-Шек віддав Мукден, то відразу загубив би і цілу Манджурію, тобто простори на північ від „Великої Китайської Стіни.“ Тут б'ється з боку уряду Чіанг-Кай-Шека 400.000 армія на чолі з начальником генерального штабу Чен-Ченгом проти 320.000-ої армії комуністів під командою ген. Шіа Піао.

На бойовищі північно-китайському стоїть 230.000 воєнків урядового війська проти 60—80 тисяч комуністичного, що розпорощене по провінціях Чахару, Джеголу та Гопа. На північному кордоні провінції Шенсі та Шансі зосереджено коло 40.000 комуністів. Оборонна провінція Шансі армія ген. Ся-Гзі-Шана. На Жовтій ріці стоїть 80.000 урядового війська проти окремих комуністичних груп разом в кількості 180.000 воєнків. В околицях Ханькоу на річці Янг-це четверте бойовище, якому Чіанг-Кай-Шек надає найбільшого значення і де він на чолі оборонної армії числом на 140.000 воєнків поставив міністра оборони Пай-Чунг-Гзі. Комуністи тримають там 80.000-ну армію. Загальною кількістю урядове військо перевищує сили комуністичні і легко могло б його перемогти, коли б у декому іншому комуністи не мали переваги.

А перевага їхня в тому, що комуністичні воєнки віддано борються за свої гасла, в справедливості яких вони сліпо вірять, тоді як безздатність війська Куо-Мін-Тангу далеко слабша. Та й у північному Китаї, суто хліборобській країні, комуністи, з огляду на земельну реформу, проведену коштом великих землевласників на користь безземельних, мають значно більше симпатії з боку людности, ніж уряд. Отже, коли опіювати співвідношення сил воюючих сторін, то можна сказати, що вони були

більш-менш рівні, доки США підтримували і зброєю, й бойовими припасами нанкінський уряд. Спроби посередництва з боку США залишилися без успіху з огляду на неподатливість обох воюючих сторін.

Але в куо-мін-тангівському таборі, як було колись у денкінців, панує нічим не обмежена продажність, і це вразило американців. Вони припинили всі доставки, які обідяло Чіанг-Кай-Шекові. Це не тільки захитало господарство на терені уряду, а й катастрофічно захиталася вартість куо-мін-тангівської валюти. Це надзвичайно ослабило Чіанг-Кай-Шека останнім часом, і він тепер дуже далекій від того, щоб змогти знищити комуністів.

Хоч для комуністів такий перебіг подій і сприятливий, але все ж комуністи ще слабкі, щоб скинути уряд Куо-Мін-Тангу і перебрати владу в цілому Китаї. Найшвидше дійде в Китаї до, хоч не офіційного, але фактичного поділу його на дві частини. Манджурія і більша частина Північного Китаю підпаде під вплив комуністів, а долина Янг-це, що найменше до Ханькоу, а всі південні провінції й надалі перебуватимуть під владою Куо-Мін-Тангу. Хіба б у таборі Куо-Мін-Тангу настало якесь протверзення, але цього сподіватися важко.

Перемагають комуністи в Китаї не тому, що вони дуже міцні, а тому, що мають дуже слабого супротивника. Проти облудного комуністичного гасла „соціальної справедливості“ сучасний Китай не може виставити міцнішого гасла, бо в тому таборі, де більше думають про добро власної кишені, ніж про добро загалу, про добро Батьківщини, у чому переконалися й американці, — в тому таборі спроможтись на реформи неможуть. Очевидно, муситиме і Китай переболіти на комуністичну хворобу, а тим часом Москва радіє. Ів. Г-й.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Вельмишановний п. Редакторе!
Прощу висігти мого листа у Вашій газеті.

Читаючи Вашу газету, душа радується: це не газета, а вогняний меч правди в руках наших українців-демократів. Щастя Вам, Боже, в Новому Році! Тому й не диво, що неправда у вигляді „відокремлення“ зненавиділа „Наше Життя“ і прихильників Вашої газети, оборонців її ідеологічного та політичного напрямку. Отже „відокремленці“ — тоталісти всяким способом стараються не допускати „Нашого Життя“ до українського читача, що хоче знати щирю правду про те, що діється в світі і в житті українського народу. Улюблений спосіб „відокремленців“ — брехня і залякування. Так діють у нашому таборі „Конгрес“ у Нюрнберзі. Культурно-освітній референт п. Кривий почав натискувати на кольпортера п. Біденка, щоб не продавав газети „Наше Життя“, як нібито „комуністичної“, і свого досягнув. Але п. д-р Питлик, що не боїться залякування, особисто замовив Ю примірників „Нашого Життя“ і поширює його серед таборян. Читаючи лист у Вашій газеті ч. 3 про вибори в Дінкельсбюлі, захотілось мені написати про вибори в нашому таборі „Конгрес“.

Наше ОПУЕ знаходиться в Ротенбурзі, на чолі з д-ром Бернардером, а Вайсенбург — центр „блискучого казана“

на чолі з організаційним референтом ОПУЕ інж. Індуком Райтерзайх — центр служби безпеки „блискучих“, на чолі з магістром Побігушцим.

Оце та трійка, що керує життям у таборах навколо Ансбаху. З їх рук дано розпорядження порушити виборчий правилик ЦПУЕ, і в таборі „Конгрес“ наша демократична таборова рада, образа в червні м. р., передчасно мусла еклести свої повноваження. Це діється, не зважаючи на протести демократичних елементів у таборі, і діється всупереч більшості таборян. ОПУЕ цілком на боці „відокремленців“, вигнаних таборовою радою з праві за крадіжки, розтрати, шахрайство та чорну торгівлю; а тепер кандидатів списку ч. 1, як єдиного списку на виборах. Тому заявляємо свій протест і закликаємо демократичну більшість нашої еміграції підтримати нас.

До влади в таборі знов незаконно повертаються люди, що своїми діями скомпромітували себе і були звільнені таборовою радою та IPO. Граб Мирон, кол. адміністратор табору, допустився шахрайства, підробляв документи, привласнював чуже майно. Самих цигарок привласнив 3500 шт., а поза тим брав незаконно хліб, масло, м'ясо, цукор, і це таборяни бачили. Марусенко Іван, кол. начальник шевського варстату, привласнив шкіру, призначену для взуття таборянам. Цього „діяча“ таборова рада звільнила і його справу передала до суду.

Вдовиченко Микола, організатор у таборі й за його межами чорної торгівлі; був секретарем президії таборової ради. Він організував погром на священника о. Царика. Таборова рада таких не стерпіла і з свого складу виключила.

Про „подвиги“ цих та інших „відокремленців“ напишемо іншим разом. Око.

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ У ДІЛІНГЕНІ

1 січня 1948 року велика зала укр. табору в Ділінгені була переповнена. Присутні не лише українці, а й багато гостей. Полюбили рідні, зворушили мелодії. Особливо вдалися бандуристам капелі ім. Шевченка в першому відділі „Днес поюче“ та „На річці Йордані“; в другому — „Ой, йшли наші славні заporожці“ і музична поема „Про Байду“. Закінчився концерт в'язанкою народних жартівливих пісень.

Великому успіхові вчора сприяли три солісти капелі: п. п. Цюпа — тенор „Погорілий — бас та оперовий співак, бандурист — баритон, Горохів. Слухачі шедрами оплесками дякували бандуристам.

Кавалер, 49 літ, має забезпечений віезд до Америки, бажає одружитися з панною або вдовоцею 27-40 літ.

Зголошення надсилає до Адміністрації „Нашого Життя“ під „Шатен“.

43-літній самітний кавалер з вищою фаховою освітою, без податків, — з браку знайомства бажає пізнати жінку, пристійну, доброї вдачі — в цілі одруження. Вік, освіта — обоятні. Поважне здецидоване зголошення прощу ласкаво слати до „Нашого Життя“ для „Спільна доля“.

†

ЛІКАР НЕОНІДА ЕНГЕЛЬ
з дому Кудрицька,

нар. 28. X. 1890 р., після тяжкої і довгої недуги померла 3. II. 1948 р у Мюнхені, про що сповіщають поглиблені в смуток

Чоловік, дочка і зять.

ПОЗНАЙОУЮТЬ

863. Сина Морозова Павла, род. 3. IV. 1923, розшукують батьки Іван і Наталка Морозові. Повідомлення: Аугсбург, Сомме-Касерне, бл. 3, кім. 22. 2-2

866. Хто знає про долю Антоніні Перналь з роду Бобак, з села Боська, просимо повідомити; Josyp Bobak, 14a. Backrang, Ledergasse Württ. US Zone. 2-2

867. Хто знає місце перебування Михайловича Андрія, ласкаво повідомте на адресу: Iwan Boreckyj, DP 25-19 Dp ACCS Preete BNOR. 2-2

868. Шмачина Петро шукає брата Татіана Івана. Повідомити на Адміністрацію „Н. Ж.“ 2-2

870. Адресу Вш. о. Григорія Антохова просять подати до Адміністрації „Н. Ж.“

873. Братів Гузенка Грицька та Степана розшукує Сущенко Марія. Писати: Аугсбург, Сомме-Касерне IV. бл. 2-5

874. Хто знає щось про долю Радольського Евгена чи Володимира, прощу повідомити на адресу: Radolyskyj Mychajlo, München Grillparzerstr. 51/I. 2-4

876. Розшукують мужа Гавриїла Голубина, род. 1925 р., і сестру з чоловіком Григорієм Кудюю. Відомості передати до Адміністрації „Н. Ж.“ на ім'я Галини Голубцевої. 2-2

878. Михайло Первак розшукує брата Дмитра Антона Первака, що 1945 р. був в Haide bei Schwarzenberg, Sachsen. Повідомити на адресу: Mychajlo Perwak, Hannover, Möckerstr. 21-27, Lager Lysenko. 2-4

860. Земляченко Михайло з Глухої розшукує братів Івана і Грицька, а також рідних та знайомих. Повідомити: Майнц-Кастель, Гольц-Касерне ДІІ табір, бл. III, меш. 52.

875. Галущенко Федір шукає синів: Олександра, род. 1924 р., востаннє був у Трієр, 1945 року подався на Нюрнберг, і Миколу, род. 1926 р. востаннє був у Ганновері. Відомості передати на адресу: Галущенко Федір, Erlangen Lager PCIRO, Team 1041, US Zone.

877. Соловйова Тетяна розшукує брата Новошинського, що працював у Гамбурзі, та знайомих з Полог. Писати на адресу: Solowjowa Tetiana, 13a Irsheim' Nr. 121a Mittelfranken.

24 і 25 лютого 1948 р. (вівторок, середа)
відбудеться
II Загальний З'їзд
Об'єднання Українських Музик.
Початок з'їзду у вівторок, 24 лютого, о год. 10.30, в приміщенні СХС, МЮНХЕН, Дахауерштр. 9/II.
Для приїжджих нічліг забезпеченний.
Правління ОУМ.

Спілка „Українського Мистецтва“, кооп. з обм. пор. в Регенсбурзі: Regensburg, Ganghofer-Siedlung, Siegfriedstrasse 4. має на складі та висилає поштою такі книжкові повинки:

1) А. Кащенко. В запалі боротьби. Іст. повість. 192 ст.	10. Рм.
2) Ф. Мелешко. Три покоління. Повість. 195 ст.	12. "
3) В. Домонтович. Доктор Серафікус. Роман, 176 ст.	9. "
4) С. Руданський. Співомовки.	6. "
5) Ю. Косач. День гніву. Повість про 1648 р., 136 ст.	7. "
6) Федір Дудко. Війна.	8. "
7) А. Чайківський. На уходах. ч. I і II Іст. опов.	6. "
8) Українське Мистецтво. Альманах УСОМ ч. 2.	15. "
9) К. Яворський - В. Росович. Навздогін за ворогом	8. "
10) О. Ган. Трагедія М. Хвильового	8. "
11) В. Бінкевич. Партія НКВД	2. "
12) В. Ефер. Заколот атомів. Фантаст. повість	10. "
13) А. Кащенко. Славні побратими	4. "
14) А. Кащенко. З Дніпра на дунай	7. "

Крім цього, на складі є багата календарна, дитяча і шкільна література, журнали, зшитки, коверти, словники. Каталоги висилаються безплатно.
Для шкіл, бібліотек і продавців книжок дається опуст до 20 %.

У.Т.Г.І.

Сектор Аудиторного Високошкільного Навчання Українського Технічного Господарського Інституту в Регенсбурзі - Мюнхені оголошує від 15 лютого 1948 року впис студентів на діючі літні семестри академічного року 1947-48, а саме:

на 2, 3, 4 сем. Агрон. Лісов. Факультету (Регенсбург)
на 6, 8 сем. Агронічного й Лісового відділів (Регенсбург)
на 2, 4, 6 сем. Ветеринарного факультету (Мюххен)
на 2, 4, 6 сем. Будівельн. відділу Інж. ф-ту (Регенсбург)
на 2, 4 сем. Хеміко-Технол. відділу Інж. ф-ту (Регенсбург)
на 2 сем. Електротехн. відділу Інж. ф-ту (Регенсбург)
на 1, 2, 3, 4, 6 сем. Фармацевтичного відділу (Мюнхен)
на 2, 4, 5, 6 сем. Економічного факультету (Регенсбург)

Якщо на якийсь семестр, що тут не зазначений, зголоситься більша кількість бажаючих, то буде розпочатий ще й той семестр.

Дійсними студентами можуть бути особи з закінченою середньою освітою. Для впису на другий і дальші семестри до прохання треба долучити, крім матурального свідоцтва, ще й документи про закінчення відповідних попередніх семестрів у інших подібних рівнозначних вищих школах.

Вписове становить 20 н. м., а студійне 250 н. м. за семестр.

«Перспект з програмами, правилами та планами навчання висилається зацікавленим після одержання його коштовності 15 н. м.

«Термін впису закінчується 15 березня 1948 р.

«Прохання подавати на ім'я ректора У.Т.Г.І. в канцеляріях:

1. Ukr. Techn. Wirtsch. Institut, Regensburg, Ganghofer-Siedlung, Heysse Strasse 2
2. Ukr. Techn. Wirtsch. Institut, Abteilung in München, München-Ramersdorf, Führichstrasse 53/II.